

Мороз С. А., к.держ.упр., ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Мороз В. М., д.держ.упр., проф., ННВЦ НУЦЗУ, м. Харків

Moroz S., PhD of Public administration, Senior Research Officer of Training Research and Production Center, National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv

Moroz V., Doctor of sciences (Public Administration), Docent, Head of the Scientific department of management problems in the field of civil protection of Officer of Training Research and Production Center, National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv

ОБҐРУНТУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ НАУКИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ДОСЛІДЖЕННІ ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

MANAGEMENT IN THE STUDY OF PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE ENERGY SECTOR OF UKRAINE

Анотація. У статті обґрунтовано можливість розгляду проблематики розвитку енергетичного сектору України у галузі науки «Державне управління». У контексті змісту класифікації функцій держави, в статті виокремлено політичну та економічну функції як такі, що мають безпосередній зв'язок з системою державного управління розвитком енергетичного сектору України. Крім того, стаття містить результати обґрунтування компетенції державно-управлінської науки у дослідженні проблематики розвитку енергетичного сектору України та необхідності удосконалення науково-методологічного підґрунтя щодо забезпечення діяльності органів державної влади у сфері енергетики.

Ключові слова: *галузь науки «Державне управління»; державне управління розвитком енергетичного сектору України; енергетична галузь; функції держави; компетенція державно-управлінської науки.*

Annotation: The article substantiates the possibility of considering the problems of development of the energy sector of Ukraine in the field of science "Public Administration" In the context of the content of the classification of functions of the state, the article highlights the political and economic functions as those that have a direct connection with the system of public administration of the energy sector of Ukraine. In addition, the article contains the results of substantiation of the competence of public administration science in the study of the development of the energy sector of Ukraine and the need to improve the scientific and methodological basis for ensuring the activities of public authorities in the field of energy

Key words *branch of science "Public Administration"; state management of the development of the energy sector of Ukraine; energy industry; functions of the state; competence of public administration science.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Проект концепції розвитку галузі науки «Державне управління», зміст якої було презентовано у межах наукової розробки «Концептуальні засади розвитку галузі науки «Державне управління», серед основних напрямів розвитку державно-управлінської науки, визначає у тому числі і ті, розкриття змісту яких пов'язано з науково-методологічними засадами формування та розвитку галузі науки «Державне управління» [1]. Автори Концепції звертають увагу на необхідність не лише подальшого розвитку науково-методологічного підґрунтя функціонування галузі, а у тому числі і на уточнення змісту вже сформованого проблемного поля науки «Державне управління». Серед тенден-

цій розвитку галузі В.Д. Бакуменко визначає теоретичні, методологічні та практичні проблеми становлення й розвитку державного управління в Україні, спрямованість яких обумовлена необхідністю виявлення законів, закономірностей, принципів, тенденцій, а також розроблення на їх основі підходів, моделей, методів і технологій розв'язання цих проблем [2]. Окремі питання розвитку державного управління в Україні були розглянуті Морозом В.М. [3, 4]. Приймаючи до уваги вище наведене, можемо констатувати, що проблематика розвитку науково-методологічного підґрунтя щодо забезпечення діяльності органів державної влади є важливим та вкрай необхідним елементом системи наукового знання державно-управлінської науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання формування та розвитку науково-методологічного підґрунтя галузі науки «Державне управління», у тому чи іншому аспекті свого складного та багатогранного змісту знайшли своє відображення у дослідженнях багатьох українських дослідників, серед яких слід виділити Бакуменка В.Д., Батушана В.В., Ващенко К.О., Горового А.В., Гусєва В.О., Євмєшкіну О.Л., Загайнову Л.І., Загороднюка С.В., Іжу М.М., Князева В.М., Ковбасюка Ю.В., Козюру І.В., Лугового В.І., Михненка А.М., Науменко Р.А., Ралдугіна Є.О., Степаненка С.В., Сурміна Ю.П., Трощинського В.П., Цветкова В.В., Чмигу В.О. Проблематика державного управління, до компетенції якої відносяться у тому числі і питання розвитку енергетичного сектору України, була досліджена Гаєвською Л.А., Домбровською С.М., Морозом М.В., Майбородою С.В., Науменко Р.А., Огаренком В.М., Паращенко Л.І., Садковим В.П. та багатьма іншими вченими. Не дивлячись на достатній рівень наукового опрацювання проблематики методологічного та методичного забезпечення питань розвитку державно-управлінської науки та імплементації її здобутків у площину практичної діяльності органів публічної влади, питання державного управління окремими сферами суспільного розвитку й далі залишаються відкритими для наукових досліджень.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. З огляду на різноманіття проявів державного управління функціонуванням і розвитком енергетичної системи в цілому та її складовими елементами безпосередньо, як об'єкту наукового дослідження, можемо констатувати факт наявності майже необмеженої кількості предметів наукової уваги. У якості одного з предметів наукового дослідження може бути обрана енергетична галузь, яка є однією з стратегічно важливих галузей економіки України, від безпечного, стабільного функціонування та сталого розвитку якої залежать життєдіяльність та якість більшості сфер життя суспільства, а також безпосередньо добробут громадян [5].

Разом з тим, дослідження порушеної проблематики у межах галузі науки «Державне управління» повинно бути обґрунтоване як з точки зору компетенції державно-управлінської науки щодо предмету наукового пошуку, так і у контексті її можливостей у забезпеченні органів державної влади науково обґрунтованими та практично значущими управлінськими технологіями.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Обґрунтувати компетенцію науки «Державне управління» у дослідженні проблематики розвитку енергетичного сектору України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Коло наукової проблематики, яке обмежує компетенцію науки державного управління, з одного боку, не є чітким та таким, що остаточно визначає перелік об'єктів державного управління з різноманітним проявом напрямів їх взаємодії та особливостей функціонування, а з іншого – досить конкретно обмежує компетенцію державно-управлінської науки. Нагадаємо, що галузь науки «державне управління» є відносно самостійною «сферою наукових досліджень, яка має своїм об'єктом державне управління як вид професійної діяльності, а предметом – залежно від змісту науково-практичного завдання – ті чи інші технологічні

або аксіологічні її виміри» [6]. Іншими словами, державно-управлінська наука зосереджена на пошуку ефективних механізмів (способів та засобів) досягнення цілей державного управління та оцінюванні соціально-економічних, суспільно-політичних, екологічних, культурних тощо наслідків діяльності органів публічної влади які реалізують функції держави як на місцевому так і на центральному рівні державного управління. На думку колективу авторів на чолі з Ю.В. Ковбасюком до компетенції науки «державне управління» входять питання, зміст яких пов'язано з технологією та сенсом або суспільним призначенням державно-управлінської діяльності [7]. З огляду на те, що державне управління охоплює майже всі без виключення сфери суспільно-державної діяльності, про що хоча і досить опосередковано свідчить те, що «термінологічна система державного управління в Україні налічує близько 2600 термінів» [8], ми можемо констатувати, що будь-яка проблематика, зміст якої тим чи іншим чином пов'язаний з діяльністю органів публічної влади щодо виконання функцій держави та відносинами які виникають з цього приводу (узгодження інтересів держави та суспільства; дотримання прав і свобод людини тощо) – може бути розглянута через призму державно-управлінською науки. Функції держави перебувають у нерозривному зв'язку з цілями, завданнями та суттю самої держави. Разом з тим, на думку В.М. Кириченко функції держави не можуть бути зведені виключно до цілей та завдань, адже «завдання – це те, що необхідно зробити, а функція – це діяльність, процес вирішення завдання. Цілі держави у тій чи іншій мірі визначають систему її функцій, проте це не означає їх тотожність» [9]. Отже, маючи уявлення про призначення держави у суспільному розвитку або соціальне призначення держави, її цілі та конкретизовані завдання, ми можемо, хоча і досить умовно, окреслити компетенцію державно-управлінської науки.

У науковій літературі державно-управлінського та правового спрямування сформувалась відносно стійка за своїм змістом класифікація функцій

держави. Причому її зміст, як правило не стає предметом наукових дискусій, що свідчить про відсутність принципових суперечностей у сприйнятті сутності відповідної наукової проблематики, а отже і її зміст може бути використаний нами для визначення напрямів наукових досліджень в галузі державного управління. Класифікація функцій держави уявляє собою процес та (або) результат поділу функцій в залежності від їх змісту та спрямування на окремі групи. Безумовно, будь-яка класифікація не є остаточною, та такою, що не може бути уточнена. Разом з тим, з огляду на предмет нашої уваги, ми не вважаємо за потрібне наводити порівняльний аналіз змісту існуючих підходів до класифікації функцій держави, тим більше, що всі вони, у переважній своїй більшості, є майже тотожними як за змістом так і за формою подання, а отже можемо обмежитися найбільш типовою з них. На переконання Г.В. Атаманчука, функції держави, повинні розглядатись через призму їх об'єктної спрямованості, тобто через суспільство [10], адже саме суспільство є тим об'єктом, який першим зазнає силу потенціалу держави та отримує певні результати від його реалізації. Таким чином, функції держави у своїй сутності є суспільними функціями. Цей факт пов'язано перш за все з тим, що держава як інститут влади, без прив'язування до суспільства в цілому, та до конкретної людини безпосередньо, втрачає сенс свого існування. Крім того, держава без взаємодії з суспільством поступово деформується як за формою свого існування так і за своїм змістом. Г.В. Атаманчук виділив такі основні функції держави: 1) політична функція держави (функція забезпечує цілісність і безпечність функціонування системи життєдіяльності, формою якої виступає відповідна держава); 2) соціальна функція держави (функція забезпечує дотримання прав та свобод кожної людини, а також створення умов для її всебічного розвитку); 3) економічна функція держави (функція забезпечує формування умов для розвитку і саморозвитку економічної системи та її основних елементів, перш за все – продуктивних сил); 4) міжнародно-історична функція (функція забезпечує підтримання свободи, суверені-

тету та історичного існування народів своєї держави) [10]. Інколи у науковій літературі ми можемо зустріти підходи, у межах яких деякі автори поряд із функціями держави виокремлюють і функції державних органів та їх посадових осіб. Наприклад В.В. Копейчиков, звертає увагу на наявність функцій законодавчих, виконавчих, судових і контрольно-наглядових органів держави [11]. Це зауваження, з огляду на предмет наукової уваги, не є суттєвим, а отже його зміст, саме на цьому етапі наукового пошуку, може бути лише прийнятий до уваги. Разом з тим, доповнення класифікації функцій держави функціями державних органів є цікавим в контексті практичної площини реалізації процесу досягнення державою визначених та узгоджених з суспільством цілей свого існування.

Класифікація функцій держави Г.В. Атаманчука дозволяє нам не лише ідентифікувати проблематику державного управління розвитку енергетичного сектору України у межах галузі науки «державне управління», а і конкретизувати місце її позиціонування. На нашу думку, порушена проблематика може бути розглянута у межах будь-якої з класифікаційних груп, адже питання функціонування енергетичної галузі є найбільш багатогранними для розгляду предмету дослідження є перша та третя класифікаційні групи, а саме: політична та економічна функції держави. Наше вподобання саме цим напрямом класифікації функцій держави, пов'язано насамперед з тим, що проблематика державного управління розвитком енергетичного сектору України позиціонує як на рівні політичного, так і економічного феноменів. Слід звернути увагу, що соціальна та міжнародно-історична функції держави також мають відношення до порушеної проблематики. Тобто державна політика в електроенергетиці базується на принципах, які безпосередньо пов'язані з соціальною функцією держави, це такі як - створення умов безпечної експлуатації об'єктів електроенергетики; забезпечення захисту прав та інтересів споживачів енергії; забезпечення підготовки кадрів високої кваліфікації для електроенергетики; створення умов для перспективних науко-

вих досліджень та інше [12]. Вище ми звернули увагу на той факт, що соціальна функція держави передбачає забезпечення прав та свобод людини на її території, а також умов для її відтворення та гармонійного розвитку. Іншими словами, соціальна функція держави, це не лише діяльність держави (органів публічної влади) з «мінімізації відмінностей у доступі членів держави до суспільних благ, з метою забезпечення стабільності (самозбереження) соціуму [13], а і діяльність з вирішення будь-яких соціальних проблем суспільства та стимулювання його членів до творчого зростання та саморозвитку. Отже, маємо два принципово різних за своїм змістом акценти, а саме: «держава вирішує» та «держава стимулює». На цьому етапі нашого дослідження ми не зупиняємося на сутності протиріч у межах наведеної парадигми, хоча можливо саме їх розв'язання може бути розглянуто в контексті змісту державного управління енергетичного сектору України за напрямом: «держава забезпечує» – «держава надає можливість (створює умови)». Повертаючись до питання співвідношення предмету нашої наукової уваги з соціальною функцією держави, звернемо увагу на змістовні аспекти взаємодії відповідних категорій. Соціальна функція держави, не дивлячись на багатогранність свого позиціонування може бути розкрита через призму забезпечення державою (органами публічного управління) суспільного добробуту та створення рівних можливостей для всіх громадян у його досягненні [14]. Можемо констатувати, що державна політика у галузі енергетики є не лише обов'язковим, а і вкрай важливим елементом у реалізації державою своєї соціальної функції, що у свою чергу є основою для подальшого розвитку всіх без виключення сфер державної, суспільної та економічної діяльності. Отже, питання функціонування та розвитку енергетичної галузі, а відповідно її структурних елементів, може бути розглянуто у межах соціально функції держави та може позиціонувати на рівні одного з об'єктів наукової уваги у межах державно-управлінської науки.

Не менше важлива й міжнародно-історична функція держави у розви-

тку енергетичного сектору України. Це спрямовано на розвиток міжнародного науково-технічного, зовнішньоекономічного та інших формах міжнародного співробітництва відповідно до державних програм, міжнародних договорів тощо [15].

У досить спрощеному вигляді під економічними функціями держави, як правило, розуміють заходи, за допомогою яких держава впливає на процеси економічної діяльності у межах відповідного інституціонального простору. В.Я. Малиновський розглядає економічні функції держави через призму економічних функцій державного управління, тобто через відповідні функції органів виконавчої влади. На існування такого підходу у межах наукової думки ми звернули увагу вище. На переконання вченого «економічні функції державного управління уособлюють у собі господарсько-організаційну функцію держави, спрямовану на керований об'єкт – національне господарство країни. Самі ж функції закріплюються в положеннях та інших документах, що визначають правовий статус відповідних органів виконавчої влади» [16]. У межах наукової літератури, економічні функції держави, як правило, розглядаються в контексті необхідності мінімізації ризиків, виникнення яких обумовлено вадами ринкового саморегулювання (так звані «неспроможності ринку» (market failure), до яких традиційно відносять: суспільні блага, зовнішні ефекти, природні монополії та інформаційну асиметрію [17]). Такий підхід є цілком слушним, адже нерегульований (вільний) ринок не забезпечує ефективного вирішення більшості з суспільно-політичних та соціально-економічних проблем. Серед економічних функцій держави С.Д. Дзюбик виокремлює такі: «зменшення великої диференціації в доходах різних соціальних груп населення; перерозподіл ресурсів між різними сферами суспільної діяльності з урахуванням витрат і вигод та для підтримки оптимальних для даної країни міжгалузевих пропорцій; забезпечення макроекономічної стабілізації шляхом використання фіскальної та монетарної політики; організації виробництва товарів суспільного спожив-

вання» [18]. Наведена класифікація економічних функцій держави не має прямої кореляції з предметом нашої наукової уваги. Разом з тим, кожна з функцій тим чи іншим чином пов'язана з ним. Наприклад С.В. Мочерний пропонує розглядати економічні функції держави у контексті поділу економічної системи на такі три найважливіших підсистеми: 1) продуктивні сили; 2) відносини економічної власності; 3) господарський механізм [19]. Крім того, вчений визначає так звані економічні підфункції держави, серед яких розвиток продуктивних сил є найбільш значущою. Поряд з цією економічною підфункцією держави С.В. Мочерний звертає увагу на сприяння розвитку приватного та колективного типів капіталістичної власності та вдосконалення ринкового механізму саморегулювання економіки. Таким чином, цілком очевидно, що економічна функція держави, перш за все через свою підфункцію розвитку продуктивних сил, має прямий взаємозв'язок з діяльністю органів державної влади щодо розвитку енергетичного сектору України.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Приймаючи до уваги зміст функцій держави, перш за все соціальної та економічної, а відповідно і функцій державних органів та їх посадових осіб, можемо констатувати той факт, що проблематика формування та розвитку енергетичного сектору України перебуває у межах державно-управлінської науки, адже її галузева спрямованість зосереджена у тому числі і на закономірностях «функціонування системи державного управління, у тому числі суспільних процесів як об'єктів державно-управлінського впливу, принципах, методах і технологіях управлінської діяльності органів державної влади» [20] енергетичною галуззю, у межах якої власно і відбувається своєрідна генерація державно-управлінських знань та їх впровадження в практику реалізації функцій держави щодо розвитку енергетичного сектору України. Крім того, у компетенції галузі науки «Державне управління» розповсюджується на проблематику науково-методологічного забезпечення

державного будівництва, у межах яких питання функціонування елементів енергетичного сектору України набувають неабиякого значення.

Вище наведені висновки, не вичерпують проблематики обґрунтування компетенції державно-управлінської науки у дослідженні проблематики розвитку енергетичного сектору України, а лише створюють підґрунтя для подальшого розвитку наукової дискусії. Серед перспективних напрямів в організації наукових досліджень слід виділити перш за все ті, зміст яких пов'язано з визначенням напрямів кореляції порушеної проблематики зі змістом формул паспортів спеціальності науки «державне управління». На нашу думку, цей вектор наукового пошуку може бути корисним не лише для конкретизації відповідних напрямів наукових досліджень, а у тому числі і для опрацювання змістовної класифікації наявного на цей час наукового знання щодо порушеної проблематики.

Список використаних джерел:

1. Ващенко К.О., Сурмін Ю.П., Загайнова Л.І. Концептуальні засади розвитку галузі науки «Державне управління»: наук. розробка. К.: НАДУ, 2013. 48 с.
2. Бакуменко В.Д. Прийняття рішень в державному управлінні: у 2 ч. Ч.1. Теоретико-методологічні засади. К.: ВПЦ АМУ, 2010. 276 с.
3. Мороз В.М. Розвиток громадянського суспільства: взаємозобов'язання і взаємовідповідальність між основними учасниками соціального діалогу. Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2014. 2 (2). С. 14 – 22.
4. Мороз В.М. Державне регулювання. Енциклопедичний словник з державного управління (уклад: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. С. 148.
5. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність». Розпорядження

Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>

6. Князєв В.М. Галузь науки «Державне управління». Енциклопедичний словник з державного управління. К.: НАДУ, 2010. С. 106–107.

7. Ковбасюк Ю.В., Ващенко К.О., Сурмін Ю.П. Галузь науки «Державне управління» в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку: нац. наук. доп. К.: НАДУ, 2012. 184 с

8. Ковбасюк Ю.В. Звернення до читача енциклопедичного словника з державного управління. Енциклопедичний словник з державного управління. К.: НАДУ, 2010. С. 106–107.

9. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс.: навч. Посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2010, 264 с.

10. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. М.: Издательство «Омега-Л», 2010. 525 с.

11. Демський С.Е., Ковальський В.С., Колодій А.М. Правознавство: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2003. 736 с.

12. Мороз С. А. Вплив держави на трудовий потенціал ВНЗ: державне управління чи державне регулювання? Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2015. №4. С. 105–113.

13. Родионова О.В. Социальная функция современного государства. М.: Юрлитинформ, 2010. 228 с.

14. Омелянович Л.О., Левченко В.С., Хістева О.В. Бюджетна система К.: Знання, 2009. 234 с.

15. Закон України «Про електроенергетику» (Відомості Верховної Ради України. 1998. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>

16. Малиновський В.Я Державне управління: навч. посіб. / Малиновський В.Я. – К.: Атіка, 2003. – 576 с

17. Веймер Д.Л. Аналіз політики: Концепції і практика / Девід Л. Веймер, Ейден Р. Вайнінг, (пер. з англ. І. Дзюб, А. Олійник). – К.: Основи, 1998. – 654 с.

18. Дзюбик С.Д. Роль державних органів влади в управлінні соціально-економічними процесами / С.Д. Дзюбик // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентіві України. – 1999. – Вип. 2(41). – С 46–51

19. Мочерний С.В. Політична економія: навч. посібник / Мочерний С.В. – Київ, 2002.– 687 с.

20. Ковбасюк Ю.В. Наука державного управління в умовах системних державно-управлінських реформ і суспільних трансформацій / Ю.В. Ковбасюк // Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України. – 2012. – Вип. 1. – С. 5–20

References:

1. Vashchenko K.O., Surmin Y.P. and Zagaynova L.I. (2013). Conceptual bases of development of branch of science "Public administration": sciences. development. K.: NADU.

2. Vakumenko V.D. (2010). Decision-making in public administration: in 2 hours Part 1. Theoretical and methodological principles. K : ВПЦ АМУ.

3. Moroz V.M. (2014). Development of civil society: mutual obligations and mutual responsibility between the main participants in social dialogue. Bulletin of the National University of Civil Defense of Ukraine: Coll. Science. pr. H.: NUTSZU Publishing House, 2 (2). Pp. 14 - 22.

4. Moroz V.M. (2010). State regulation. Encyclopedic Dictionary of Public Administration (compiled by: Yu. P. Surmin, V.D. Vakumenko, A.M. Mykhnenko, etc .; edited by Yu. V. Kovbasyuk, V.P. Troshchynsky, Yu.P. Surmin) K.: NADU.

5. On approval of the Energy Strategy of Ukraine for the period up to 2035 "Security, energy efficiency, competitiveness". Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 18, 2017 № 605-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>

6. Knyazev V.M. (2010). Branch of science "Public Administration". Encyclopedic dictionary of public administration. K.: NADU, S. 106–107.

7. Kovbasyuk Y.V., Vashchenko K.O., Surmin Y.P. (2012). Branch of Science "Public Administration" in Ukraine: state, problems and prospects of development: nat. Science. ext. K.: NADU.
8. Kovbasyuk Yu.V. (2010). Address to the reader of the encyclopedic dictionary of public administration. Encyclopedic dictionary of public administration. K.: NADU. S. 106–107.
9. Kirichenko V.M. and Kurakin O.M. (2010). Theory of state and law: modular course: textbook. Manual. K.: Center for Educational Literature.
10. Atamanchuk G.V. (2010). Theory of public administration. M.: Omega-L Publishing House.
11. Demsky S.E., Kovalsky B.C. and Kolodiy A.M. (2003). Jurisprudence: Textbook. K.: Jurinkom Inter.
12. Moroz S.A. (2015). The influence of the state on the labor potential of universities: public administration or government regulation? Scientific notes of the Institute of Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine. №4. Pp. 105–113.
13. Rodionova O.V. (2010). The social function of the modern state. M.: Yurlit-inform.
14. Omelyanovich L.O., Levchenko V.S. and Histeva O.V. (2009). Budget system K.: Knowledge.
15. Law of Ukraine "On Electricity" (Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1998. 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>
16. Malinovsky V.Y. (2003). Public administration: textbook. way. K.: Atika.
17. Weimer D.L. and Weining A.R. (1998). Policy Analysis: Concepts and Practice. K.: Osnovy.
18. Dzyubik S.D. (1999). The role of state authorities in the management of socio-economic processes. Collection of scientific works of the Ukrainian Academy of Public Administration under the President of Ukraine. 2 (41). pp. 46–51.
19. Mocherny S.V. (2002). Political economy: textbook. Manual. Kyiv.

20. Kovbasyuk Yu.V. (2012). The science of public administration in terms of systemic public administration reforms and social transformations. Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. 1. P. 5–20.

УДК 351.37.07

*Беляєва О.П., заступник директора з навчальної та виховної роботи
Сумського коледжу економіки і торгівлі*

*Bieliaieva O. P., Deputy Director of Education and educational work,
Sumy College of Economics and Trade*

**УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ
ДЕРЖАНО – ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА:
ЗАКОРДОНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД**

**MANAGEMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS ON THE
BASIS OF STATE-PUBLIC PARTNERSHIP: FOREIGN AND UKRAIN-
IAN EXPERIENCE**

У статті розглянуто зарубіжний досвід розвитку освіти в провідних країнах світу, а особливо в азійських країнах Азійська система освіти визнана найбільш ефективною в усьому світі по головній причині її успіху - уміння працювати з людьми. Японія першою у світі стала розвивати сучасний менеджмент на принципі «людської особистості», залучаючи всіх працівників до діяльності. Для розуміння японського менеджменту